

BISKUP JACEK JEZIERSKI: TEOLOG I EKUMENISTA

Słowa kluczowe: Jacek Jezierski, biskup, teologia, ekumenizm, dialog ekumeniczny

Keywords: Jacek Jezierski, bishop, theology, ecumenism, ecumenical dialogue

Schlüsselwörter: Jacek Jezierski, Bischof, Theologie, Ökumene, ökumenischer Dialog

Rok 2024 jest dla biskupa Jacka Jezierskiego czasem jubileuszowym, związanym z 75. rocznicą urodzin (23 grudnia), 50. rocznicą święceń prezbyteratu (16 czerwca) oraz 30. rocznicą święceń biskupich (5 marca)¹. W jednym z wywiadów jubilat stwierdził, że ukształtowały go teologia i ekumenizm². Patrząc na osobę oraz dokonania bp. Jezierskiego, na jego poglądy, sposób poznawania i oceniania rzeczywistości, aktywność naukową i duszpasterską, łatwo zauważyć dwa wyraźne źródła czy też dwa filary jego twórczego życia. Filar pierwszy przybliżają nam słowa *Fides quaerens intellectum* (myślimy tu o teologii). Filar drugi to *Fides quaerens dialogum* (myślimy tu o ekumenizmie)³. Podział ten znalazł swoje trwałe miejsce w konstrukcji prezentowanego artykułu, który jest próbą przybliżenia osoby i dzieła polskiego dogmatyka i ekumenisty⁴.

* Ks. dr hab. Paweł Rabczyński – doktor habilitowany nauk teologicznych, profesor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, zatrudniony w Katedrze Teologii Fundamentalnej, Dogmatycznej i Nauk Biblijnych; obszary badawcze: chrystologia i eklezjologia fundamentalna, ekumenizm, teologia znaków czasu, hagiologia, teologia kapłaństwa; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8732-7019>, e-mail: pawel.rabczynski@uwm.edu.pl.

¹ Por. *Veritas Christi Liberat. Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Biskupa Jacka Jezierskiego w 65. rocznicę urodzin, 40. rocznicę kapłaństwa i 20. rocznicę biskupstwa*, red. K. Parzych-Blakiewicz, P. Rabczyński, J. Wojtkowski, Olsztyn 2014.

² J. Jezierski, *Główną przeszkodą jedności chrześcijan jest obojętność* (wywiad D. Gospodarka, 20.02.2022), w: *Katolicka Agencja Informacyjna* [on-line], <https://www.ekai.pl/bp-jezierski-glowna-przeszkoda-jednosci-jest-obojetnosc/> (dostęp: 25.10.2024).

³ W. Hryniewicz, *Dialog jako podstawowa kategoria wiary*, w: *O ekumenizmie w Roku Wiary. Księga pamiątkowa z okazji jubileuszu 30-lecia Instytutu Ekumenicznego KUL*, red. P. Kantyka, P. Kopiec, M. Składanowski, Lublin 2013, s. 51–61.

⁴ Zob. K. Parzych-Blakiewicz, *Jezierski Jacek*, w: *Leksykon polskich dogmatyków XX i XXI wieku*, red. K. Gózdź, Wydawnictwo KUL: Lublin 2010, s. 143–146; *Jezierski Jacek*, w: *Encyklope-*

FIDES QUAERENS INTELLECTUM – WIARA
POSZUKUJĄCA ZROZUMIENIA: TEOLOGIA

Jacek Jezierski urodził się 23 grudnia 1949 roku w Olsztynie. Jego rodzicami byli Henryk i Anna z domu Szydłowska. Matka przyszłego biskupa pochodziła z Kujaw, a ojciec z Mazowsza. Po zakończeniu II wojny światowej małżeństwo osiedliło się w Olsztynie, gdzie przyszli na świat dwaj synowie. Młodszy od Jacka o dwa lata Jerzy jest profesorem matematyki w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie⁵.

W roku 1967 przyszły ksiądz i biskup ukończył Liceum Ogólnokształcące im. K.I. Gałczyńskiego w Olsztynie. W latach 1967–1974 studiował w Warmińskim Seminarium Duchownym „Hosianum”. Studia zostały przerwane w 1968 roku, gdy alumn Jezierski wraz z innymi kolegami został powołany do odbycia dwuletniej zasadniczej służby wojskowej w specjalnej jednostce dla kleryków, to jest w 54. Szkolnym Batalionie Ratownictwa Terenowego w Bartoszycach. Władze seminaryjne zgadzały się, aby alumni żołnierze samodzielnie studiowali w tym czasie i zdawali egzaminy u odwiedzających ich profesorów. Natomiast władze wojskowe były przeciwne takiej edukacji i na wszelkie sposoby ją utrudniały. Mimo szykan, ciężkiej pracy fizycznej, zakazu praktyk religijnych, psychicznego nacisku oraz zachęty do porzucenia drogi powołania kapłańskiego kleryk Jezierski w czasie wolnym (często przed pobudką albo w kolejce po posiłek) studiował podręczniki filozoficzne i teologiczne, a także dokumenty Magisterium Kościoła (m.in. pisma Wincentego Granata i encyklikę *Humanae vitae* Pawła VI). W opinii oficerów operacyjnych, zajmujących się indoktrynacją powołanych do wojska alumnów, Jacek Jezierski był żołnierzem opornym i należał do grona fanatyków religijnych⁶.

Diakon Jacek Jezierski przyjął święcenia prezbiteratu w Olsztynie 16 czerwca 1974 roku w kościele parafialnym pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa. Szafarzem święceń był biskup warmiński Józef Drzazga (zm. 1978). Jako wikariusz ksiądz Jezierski pracował w parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Malborku (1974–1976) oraz parafii św. Mikołaja w Elblągu (1977–1978), gdzie prowadził m.in. duszpasterstwo osób głuchych i niewidomych⁷.

Już jako alumn seminarium „Hosianum”, a potem młody ksiądz, interesował się historią teologii. Świadectwem tego jest problematyka, którą ukazał w swojej pracy magisterskiej pt. *Poglądy średniowiecznych teologów polskich na prymat św. Piotra*

dia ekumenizmu w Polsce (1964–2014), red. J. Budniak, Z. Glaeser, T. Kałużny, Z.J. Kijas, Kraków 2016, s. 221–223.

⁵ Zob. K. Parzych-Blakiewicz, *Biskup Jacek Jezierski – nauczyciel teologii, kapłan, ekumenista*, w: *Veritas Christi Liberat. Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Biskupa Jacka Jezierskiego w 65. rocznicę urodzin, 40. rocznicę kapłaństwa i 20. rocznicę biskupstwa*, red. K. Parzych-Blakiewicz, P. Rabczyński, J. Wojtkowski, Olsztyn 2014, s. 71–94.

⁶ A. Lesiński, *Służba wojskowa kleryków w PRL 1959–1980*, Olsztyn 2010, s. 230–231; K. Parzych-Blakiewicz, *Biskup Jacek Jezierski*, s. 73.

⁷ J. Wojtkowski, *Jezierski Jacek*, w: *Słownik biograficzny Kapituły Warmińskiej*, Olsztyn 1996, s. 104–105; A. Kopiczko, *Duchowieństwo katolickie diecezji warmińskiej w latach 1945–1992*, cz. 2: *Słownik*, Olsztyn 2007, s. 113–114.

w *świecie kazań na uroczystość św. Piotra i Pawła drukowanych w XV wieku* (Wydział Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, 1976). Praca została napisana pod kierunkiem bp. doc. dr. hab. Juliana Wojtkowskiego (formalnym promotorem był bp doc. dr. hab. Bolesław Pylak, wykładowca KUL). Swoje zainteresowania naukowe i pasję badawczą ks. Jezierski rozwijał podczas studiów specjalistycznych z teologii dogmatycznej w lubelskiej Alma Mater (1978–1981) oraz na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie (1981–1982). W tym czasie uczestniczył w wykładach i poznał myśl teologiczną znamienitych profesorów, m.in. Czesława Stanisława Bartnika, Stanisława Celestyna Napiórkowskiego OFMConv., Alfonsa Nossola, Wacława Hryniewicza OMI czy też Juana Alfaro SJ. Pod kierunkiem ks. prof. Bartnika napisał rozprawę doktorską zatytułowaną *Nauka Stanisława Hozjusza o Słowie Bożym* (Wydział Teologii KUL, 1986)⁸.

Ksiądz, a potem biskup Jezierski był wykładowcą teologii dogmatycznej w Warmińskim Instytucie Teologicznym w Olsztynie (1983–1999), w Katolickim Kolegium Teologicznym w Kaliningradzie (1993–2003), w Misyjnym Seminarium Duchownym Księży Werbistów w Pieniężnie (1998–2008) oraz na Wydziale Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (1999–2013). Zajęcia akademickie (wykłady, ćwiczenia, seminarium naukowe) prowadzone przez znawcę myśli Stanisława Hozjusza miały szerokie spektrum tematyczne. Obejmowały: wstęp do teologii, protologię, chrystologię, mariologię, eklezjologię i metodykę pisania pracy dyplomowej. Studenci cenili sobie przygotowane przez niego skrypty, szczególnie *Wprowadzenie do teologii. Skrypt dla studentów Kolegiów Teologicznych* (Instytut Kultury Chrześcijańskiej im. Jana Pawła II, Olsztyn 1994) i *Vademecum piszących pracę magisterską z teologii* (Olsztyn 1997). Jacek Jezierski to promotor blisko 200 prac magisterskich z teologii dogmatycznej i teologii duchowości. Ich autorzy podejmowali głównie problematykę chrystologiczną i eklezjologiczną (zwłaszcza w ujęciu współczesnych teologów polskich i zagranicznych), tematykę związaną z recepcją nauczania soborowego i papieskiego, a także tematy powiązane z hagiologią.

Trzeba też pamiętać, że bp Jezierski należy do grona „ojców założycieli” Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. W latach 1998–1999 reprezentował archidiecezję warmińską w Zespole Ministerstwa Edukacji Narodowej ds. utworzenia tejże uczelni.

Dorobek piśmienniczy jubilata liczy ponad 600 pozycji. Są to artykuły naukowe, popularnonaukowe, biografy, hasła leksykograficzne, recenzje, sprawozdania, homilie, rozważania, listy pasterskie i wywiady. Analiza wydanych drukiem tekstów potwierdza, że bp Jezierski jest teologiem dogmatykiem, specjalizującym się w historii teologii. Jest znawcą osoby oraz myśli Sługi Bożego kard. Stanisława Hozjusza (zm. 1579) – humanisty, prawnika, dyplomaty i teologa. W polu zainteresowań bp. Jezierskiego znajduje się również historia Prus, Warmii i diecezji warmińskiej, a także osoba rekluzy i mistyczki bł. Doroty z Małtów (zm. 1394)⁹, jej kierownika duchowego i spowiednika teologa Jana z Kwidzyna (zm. 1417), a zwłaszcza postać Mikołaja Kopernika (zm. 1543). Warto zauważyć, że bp Jezierski był inicjatorem

⁸ K. Parzych-Blakiewicz, *Biskup Jacek Jezierski*, s. 74.

⁹ Zob. P. Towarek, *Sympozyja Dorotańskie (1994-2018)*, „Studia Elbląskie” 19(2018), s. 645-646.

poszukiwań i znacząco przyczynił się do odnalezienia grobu, a także identyfikacji szczątków wielkiego astronoma w katedrze we Fromborku. Bliska jest mu również problematyka katolickiej nauki społecznej i formacji chrześcijańskiej, mającej na celu przygotowanie człowieka do dojrzałego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu ojczyzny, miasta i regionu¹⁰.

Bliższe spojrzenie na twórczość bp. Jezierskiego skłania do stwierdzenia, że jest on teologiem preferującym ujęcie historyczne i tzw. hermeneutykę ciągłości, próbującym wyjaśniać problemy wiary w świetle Tradycji i nauczania Magisterium Kościoła. Jest przekonany, że w celu przezwyciężenia współczesnych aporii czy też niejasności pojawiających się w wypowiedziach teologów, także tych dotyczących chrześcijańskiej *praxis*, należy badać i ukazywać stałe i niezmiennie treści depozytu wiary.

FIDES QUAERENS DIALOGUM – WIARA POSZUKUJĄCA POROZUMIENIA W DIALOGU: EKUMENIZM

Należy zauważyć, że jako dogmatyk bp. Jezierski posiada niezwykle umiejętność wyjaśniania trudnych i zawitych kwestii teologicznych w perspektywie dialogu ekumenicznego. Poświadczają to pisma o tematyce ekumenicznej, które zajmują szczególne miejsce w bibliografii jubilata. Badania nad myślą teologiczną Hozjusza zaowocowały zainteresowaniem tematyką reformacji i kontrreformacji, a także refleksją nad księgami wyznaniowymi luteranizmu, głównie *Konfesją augsburską*, *Małym* i *Dużym katechizmem* Lutra, *Artykułami szmalkaldzkimi*. Znalazło to odbicie w opracowaniach naukowych oraz w cyklu wykładów prowadzonych dla doktorantów, zatytułowanym *Teologia reformacji* (Warmiński Instytut Teologiczny, rok akademicki 1997/1998)¹¹.

Ekumeniczne zaangażowanie pogłębiło się wraz z przyjęciem przez jubilata posługi episkopalnej. W dniu 19 lutego 1994 roku ks. Jacek Jezierski został ustanowiony przez papieża Jana Pawła II biskupem pomocniczym archidiecezji warmińskiej ze stolicą tytularną Liberalia (dzisiejsza Algieria). Święcenia episkopatu przyjął 5 marca 1994 roku we współkatedrze św. Jakuba Apostoła w Olsztynie. Głównym szafarzem święceń był kard. Józef Glemp – Prymas Polski, a współszafarzami abp Edmund Piszcz – arcybiskup metropolita warmiński oraz abp Tadeusz Gołowski – arcybiskup metropolita gdański. Swoją dewizę biskupią – *Veritas Christi Liberat* (Prawda Chrystusa wyzwala) – biskup nominat wybrał, by upamiętnić encyklikę Jana Pawła II *Veritatis splendor*. Odstąpił od zwyczaju ustanowienia herbu biskupiego. Na początku prac w ramach Konferencji Episkopatu Polski bp Jezierski objął funkcję przewodniczącego Komisji Charytatywnej (1995). W 1996 roku został wiceprzewodniczącym Rady ds. Ekumenizmu¹², a w 1998 roku delegatem KEP ds. Ekumenicznej Inicjatywy „Theobalt” (Kościoły Morza Bałtyckiego)¹³.

¹⁰ K. Parzych-Blakiewicz, *Biskup Jacek Jezierski*, s. 86.

¹¹ Tamże, s. 76–77.

¹² Funkcję tę sprawował dziesięć lat, do 2006 roku, a w kolejnych latach był członkiem tego gremium. Zob. *Jezierski Jacek*, w: *Encyklopedia ekumenizmu w Polsce*, s. 222.

¹³ P. Towarek, *Jacek Jezierski, biskup elbląski*, w: *Diecezja elbląska* [on-line], <https://diecezja.elblag.pl/biskupi/biskup-elblaski-jacek-jezierski/> (dostęp: 30.10.2024).

Dnia 10 maja 2014 roku papież Franciszek ustanowił bp. Jacka Jezierskiego biskupem elbląskim. Swoją diecezję objął on kanonicznie 28 maja, 8 czerwca 2014 roku natomiast odbył ingres do katedry św. Mikołaja w Elblągu. W Wielki Czwartek 24 marca 2016 roku ogłosił zwołanie pierwszego w dziejach diecezji elbląskiej synodu, któremu towarzyszyć miało hasło „Dojrzały w wierze i życiu”. Synod został uroczysto rozpoczęty 17 września 2016 roku, a jego zakończenie, połączone z podpisaniem statutów synodalnych, odbyło się 24 października 2020 roku w katedrze elbląskiej¹⁴. W dniu 13 sierpnia 2020 roku w związku z przejściem abp. metropolity gdańskiego Sławoja Leszka Głódzia na emeryturę papież Franciszek ustanowił bp. Jezierskiego administratorem apostolskim *sede vacante* archidiecezji gdańskiej. Zarząd archidiecezją trwał siedem miesięcy: od 14 sierpnia 2020 roku do 25 marca 2021 roku¹⁵. Szczególnym wydarzeniem związanym z posługą bp. Jezierskiego w diecezji elbląskiej jest rozpoczęcie pierwszego w dziejach tego Kościoła lokalnego procesu beatyfikacyjnego, który dotyczy zamordowanej w 1993 roku w Elblągu lekarki i społeczniczki Aleksandry Gabrysiak¹⁶.

Wyjątkowe zasługi bp. Jezierskiego na polu ekumenizmu łączą się z dialogiem prowadzonym w ramach Konferencji Episkopatu Polski z Kościołem Polskokatolickim w RP. Nieprzerwanie od 1998 roku uczestniczy on w pracach Zespołu ds. Dialogu z tą wspólnotą kościelną, przy czym w latach 1998–2008 oraz 2018–2023 był przewodniczącym tego gremium. Warto przypomnieć, że bp. Jezierski w ciągu minionych lat został obdarzony wielkim szacunkiem i zaufaniem ze strony biskupów Kościoła Polskokatolickiego i jego księży. Z wieloma z nich do dziś się przyjaźni¹⁷. Świadectwem tego uznania mogą być m.in. słowa wypowiedziane przez zwierzchnika Kościoła Polskokatolickiego w RP, a zarazem przewodniczącego zespołu tegoż Kościoła ds. dialogu ekumenicznego, biskupa profesora Wiktora Wysoczańskiego w 65. rocznicę urodzin jubilata: „My, polskokatolicy, jesteśmy pełni uznania dla dokonań Księdza Biskupa zarówno na niwie duszpasterskiej i wychowawczej, jak i ekumenicznej. [...] To dzięki zaangażowaniu Waszej Ekscelencji spotkania naszych Zespołów, spędzone na sesjach naukowych, dyskusjach i wspólnej modlitwie, odbywały się w atmosferze przyjaźni i wzajemnego szacunku. Dzięki temu osiągnęliśmy wiele dobra, udało się

¹⁴ P. Towarek, *Pierwszy synod diecezji elbląskiej jako przykład synodu diecezjalnego*, w: *Synodalność. Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, red. P. Rabczyński, Pelplin 2020, s. 179–190.

¹⁵ P. Towarek, *Jacek Jezierski, biskup elbląski*, dz. cyt.

¹⁶ P. Towarek, *Otwarcie procesu beatyfikacyjnego lek. med. Aleksandry Gabrysiak (26.10.2024, Elbląg)*, w: *Diecezja elbląska* [on-line], <https://www.diecezja.elblag.pl/home/show/page-37/> (dostęp: 10.11.2024).

¹⁷ J. Jezierski, *Wprowadzenie*, w: *Dialog ekumeniczny: Rzym – Kościoły Unii Utrechckiej (2009)*, red. J. Jezierski, Olsztyn 2013, s. 8; J. Jezierski, *Od polemiki do dialogu z Kościołem Polskokatolickim. Spojrzenie rzymskokatolickie*, w: *Ekumenizm. Teologia. Kultura: Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Wojciechowi Hancowi z okazji 65 rocznicy urodzin*, red. K. Konecki, Z. Pawlak, K. Rulka, Inowrocław 2006, s. 105–117; Z.J. Kijas, *Dialog rzymskokatolicko-polskokatolicki: 5 lat pracy Zespołów ds. Dialogu Ekumenicznego między Kościołem Rzymskokatolickim i Kościołem Polskokatolickim (1998–2003)*, „Biuletyn Ekumeniczny” 2(2003), s. 12–37; P. Rabczyński, *Kościół Polskokatolicki w Rzeczypospolitej Polskiej. Perspektywa historyczna, teologiczna i ekumeniczna*, „Roczniki Teologiczne” 71 (2024), s. 80–85.

nam pozbyć narosłych przez lata uprzedzeń i zbliżyć nasze Kościoły na drodze ku pojednaniu”¹⁸.

W ramach prac wspomnianych zespołów latach 1998–2008 zorganizowano z inicjatywy bp. Jezierskiego dwadzieścia pięć sesji roboczych oraz cztery sympozja naukowe. Prace koncentrowały się najpierw na zagadnieniach historycznych, a następnie teologicznych, pastoralnych i prawnych. Odzwierciedleniem prowadzonego dialogu i poniekąd jego owocem były wieloautorskie monografie naukowe pod redakcją jubilata: *Biskup Franciszek Hodur (1866–1953). Życie – dokonania – znaczenie*, Olsztyn 2001; *Posłannictwo Biskupa Rzymu*, Olsztyn 2002; *Tradycja i kościelne tradycje*, Olsztyn 2004; *Biskup – prezbiter – diakon. Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, Olsztyn 2008; *Maryja w wierze i życiu chrześcijan. Perspektywa polsko- i rzymskokatolicka*, Olsztyn 2008¹⁹.

Podsumowując dwadzieścia pięć lat prowadzenia dialogu ekumenicznego, bp Jezierski uwypuklił jego owoce i podkreślił zasługi bp. Wysoczańskiego. Dostrzegł także niełatwy kontekst historyczny wzajemnych relacji: „Dialog rozpoczął się w niesprzyjającej atmosferze medialnej i kościelnej, którą cechowała duża niechęć do Kościoła polskokatolickiego, ale także niechęć polskokatolików do Kościoła rzymskokatolickiego. Cieniem kładł się na całą sytuację miniony okres dziejów, czyli czasy PRL-u, w których władza państwowa sterowała tzw. kościołami mniejszościowymi, aby zdestabilizować Kościół większościowy, czyli rzymskokatolicki. Istniały również zadrażnienia historyczne głębsze, sięgające II Rzeczypospolitej, kiedy to Polski Narodowy Kościół Katolicki w Stanach Zjednoczonych poprzez swoich misjonarzy prowadził akcję np. na Ziemi Zamojskiej próbując stworzyć parafie niezależne od Kościoła rzymskokatolickiego. Po II wnie światowej polskokatolicycy łatwo rejestrowali swoje niewielkie parafie w różnych częściach Polski, a władza państwowa przyznawała im prawo do użytkowania świątyń. Budziło to niechęć i niepokój rzymskich katolików. W tym kontekście na docenienie zasługuje postawa bpa Wysoczańskiego, który dążył do nawiązania dialogu i ułożenia stosunków z Kościołem katolickim. [...] Dialog [...] zaowocował nowym językiem w mediach katolickich i w miesięczniku polskokatolickim «Rodzina»; język został uwolniony od wzajemnej agresji, stał się bardziej rzeczowy, spokojny i nawet życzliwy. Jego staraniem w 2008 roku Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie przyznała doktorat honorowy biskupowi Henrykowi Zimowskiemu z Radomia, później przewodniczącemu Papieskiej Rady ds. Służby Zdrowia”²⁰.

Według bp. Jezierskiego „ważnym wydarzeniem na drodze pojednania i oczyszczenia pamięci było pamiętne nabożeństwo ekumeniczne we Wrocławiu w Kościele

¹⁸ W. Wysoczański, Biskup Zwierzchnik Kościoła Polskokatolickiego w RP, *List gratulacyjny*, w: *Veritas Christi Liberat. Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Biskupa Jacka Jezierskiego w 65. rocznicę urodzin, 40. rocznicę kapłaństwa i 20. rocznicę biskupstwa*, red. K. Parzych-Blakiewicz, P. Rabczyński, J. Wojtkowski, Olsztyn 2014, s. 15.

¹⁹ Sz. K. Wawrzyńczak, *Dialog ekumeniczny Kościoła Rzymskokatolickiego z Kościołem Polskokatolickim*, w: *Synodalność. Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, red. P. Rabczyński, Pelplin 2020, s. 205–215.

²⁰ J. Jezierski, *Zasługi sp. bpa Wiktora Wysoczańskiego dla dialogu ekumenicznego* (wywiad KAI, 29.04.2023), w: *Katolicka Agencja Informacyjna* [on-line], <https://www.ekai.pl/zaslugi-sp-bpa-wiktora-wysoczańskiego-dla-dialogu-ekumenicznego/> (dostęp: 30.10.2024).

polskokatolickim św. Marii Magdaleny w roku 2000. Wzięli w nim udział przedstawiciele Episkopatu, ale też biskupi starokatolicki z kilku krajów Europy zachodniej i południowej związani z Unią Utrechcką. Gospodarzem i pomysłodawcą spotkania był właśnie ks. bp Wysoczański. Bp Wysoczański uczestniczył w spotkaniach ekumenicznych z papieżem Janem Pawłem II podczas jego pielgrzymek do Ojczyzny, a po śmierci papieża pojechał do Rzymu wraz z prawosławnym abp. Jeremiaszem na uroczystości pogrzebowe²¹ (hierarchom towarzyszył bp Jezierski).

W latach 2008–2018 zespołowi KEP ds. dialogu z Kościołem Polskokatolickim przewodniczył bp Marian Błażej Kruszyłowicz OFMConv., ówczesny biskup pomocniczy archidiecezji szczecińsko-kamieńskiej. W pracach zespołu nadal uczestniczył jako ekspert i wolontariusz bp Jezierski. W tym czasie pod jego kuratelą ukazały się dwie ważne pozycje książkowe: *Dialog ekumeniczny: Rzym – Kościoły Unii Utrechckiej* (2009), red. J. Jezierski, Olsztyn 2013; *Sukcesja i urząd biskupa. Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, red. P. Rabczyński, Olsztyn 2018²².

W toku prac zespołów zaczęto także poszukiwać formuły możliwej do osiągnięcia widzialnej jedności pomiędzy obydwoma Kościołami. Strona polskokatolicka przygotowała deklarację, w której znalazły się następujące propozycje:

„1. Zmiana nazwy: Unijny Kościół Polskokatolicki; 2. Kościół Polskokatolicki zachowuje dotychczasową strukturę i swoją tożsamość; 3. Połączenie mogłoby nastąpić na takich samych zasadach na jakich działa Kościół Greckokatolicki w Polsce. A) Sprawy dogmatyczne: przyjęcie wszystkich dogmatów katolickich Tradycji Apostolskiej i zwierzchnictwa papieża, przyjęcie wszystkich ksiąg liturgicznych Kościoła Rzymskokatolickiego wraz z Rytuałem. B) Sprawy ustrojowe: Uznanie autonomii Kościoła Polskokatolickiego w RP – ustroju synodalnego – szczególnie wyboru biskupów (bezzennych), których zatwierdza papież; Zwierzchnik wchodzi do Episkopatu Polski; Autonomia Sądu Biskupiego; Zniesienie kar kanonicznych – dla wiernych ochrzczonych w Kościele Rzymskokatolickim, abolicja jednorazowo dla byłych księży rzymskokatolickich posługujących w duszpasterstwie polskokatolickim – sanacja małżeństw duchownych zawartych w Kościele Polskokatolickim przez kapłanów rzymskokatolickich; Uznanie wszystkich sakramentów i sakramentaliów udzielonych w Kościele Polskokatolickim; Możliwość zawierania związków małżeńskich przez duchownych – przed święceniami diakonatu; Dopuszczenie rzymskokatolików do uczestnictwa w sakramentach Kościoła Polskokatolickiego w RP”²³.

Strona polskokatolicka zobowiązała się do sformułowania oficjalnego pisma do papieża Franciszka w sprawie zjednoczenia Kościołów. Trzeba jednak zauważyć, że problematyka ewentualnej unii nie znalazła się w agendzie Ogólnopolskich Synodów Kościoła Polskokatolickiego z 2018 i 2023 roku. Tak więc władze Kościoła Polskokatolickiego nie podjęły żadnych dalszych kroków, aby zrealizować wspomniany

²¹ Tamże.

²² M.B. Kruszyłowicz, *Druka dekada dialogu ekumenicznego między Kościołem Rzymskokatolickim i Kościołem Polskokatolickim w RP w latach 2008–2018*, w: *Sukcesja i urząd biskupa. Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, red. P. Rabczyński, Olsztyn 2018, s. 7–15.

²³ *Aneks 1*, w: *Sukcesja i urząd biskupa: Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, red. P. Rabczyński, Olsztyn 2018, s. 175.

projekt zjednoczeniowy. Tematyka połączenia Kościołów nie pojawiła się także na kolejnych spotkaniach zespołów ds. dialogu ekumenicznego²⁴.

Na prośbę sekretarza KEP bp. Artura Mizińskiego w dniu 25 sierpnia 2016 roku, podczas obrad rady biskupów diecezjalnych na Jasnej Górze, bp Jacek Jezierski syntetycznie przedstawił problematykę zjednoczenia Kościoła Polskokatolickiego w RP z Kościołem rzymskokatolickim. Mówił wówczas, że duchowni Kościoła Polskokatolickiego, prowadzący od blisko dwudziestu lat dialog ekumeniczny, wskazują na Unię Brzeską z 1569 roku jako odpowiadający im model jedności. Przybliżył też polskim biskupom diecezjalnym motywy zjednoczenia, które funkcjonują wśród polskokatolików. Według bp. Jezierskiego należą do nich: 1. autentyczna tęsknota za jednością z Kościołem Rzymu i Kościołem powszechnym; 2. zrealizowane postulaty bp. Franciszka Hodura – jako zaistniały już stan rzeczy – przez Sobór Watykański II (język narodowy w liturgii, dowartościowanie kultury i języka narodowego w społeczności kościelnej); 3. niebezpieczeństwo dalszych podziałów w Kościele Polskokatolickim i rozdrobnienie Kościoła²⁵.

W 2018 roku bp Jezierski został ponownie wybrany przez KEP na przewodniczącego zespołu ds. dialogu z Kościołem Polskokatolickim na pięcioletnią kadencję. Stronie polskokatolickiej niezmiennie przewodził bp Wiktor Wysoczański. Prace koncentrowały się na zagadnieniu synodalności jako wspólnym (ekumenicznym) dziedzictwie chrześcijan. Zespoły powróciły także do refleksji nad urzędem i posługą biskupa w Kościele uniwersalnym, regionalnym (krajowym) i partykularnym (diecezjalnym). Prace zostały udokumentowane w dwóch publikacjach: *Synodalność. Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, red. P. Rabczyński, Pelplin 2020; *Biskup – Eucharystia – Ekumenizm. Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, red. P. Rabczyński, P. Towarek, Pelplin 2023. Spotkania zespołów w kadencji 2018–2023 były rzadsze, ograniczone przez obostrzenia związane z epidemią COVID-19 oraz z uwagi na postępującą chorobę i stan zdrowia bp. Wysoczańskiego²⁶.

Obecnie (2024 rok) w ramach KEP bp Jezierski przewodniczy dwóm gremiom: Radzie ds. Ekumenizmu (od 2021 roku) oraz Zespołowi ds. Kontaktów z Polską Radą Ekumeniczną. Jest też członkiem Rady Ekonomicznej, Komisji Rewizyjnej Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia” oraz Zespołu ds. Ruchów Intronizacyjnych. Ponadto pełni funkcję przewodniczącego Kapituły w kategorii Promocja Godności Człowieka w ramach nagrody Totus Tuus przyznawanej przez Fundację „Dzieło Nowego Tysiąclecia”²⁷.

EKUMENIZM WEDŁUG BISKUPA JACKA JEZIERSKIEGO

1. Zdaniem bp. Jezierskiego ekumenizm w Kościele nie jest dziś jakąś opcją czy też jedną z możliwości działania. Jest powinnością, która wynika z woli samego Jezusa Chrystusa oraz z natury Eklezji. Po Soborze Watykańskim II (1962–1965), który pro-

²⁴ P. Rabczyński, *Kościół Polskokatolicki w Rzeczypospolitej Polskiej*, s. 83–84.

²⁵ M.B. Kruszyłowicz, *Druga dekada dialogu ekumenicznego*, s. 14.

²⁶ P. Rabczyński, *Kościół Polskokatolicki w Rzeczypospolitej Polskiej*, s. 85.

²⁷ P. Towarek, *Jacek Jezierski, biskup elbląski*, dz. cyt.

klamował przecież *Dekret o ekumenizmie*, jego kontestowanie wydaje się postawą całkowicie niewłaściwą. Historia uczy, że dążenie do jedności chrześcijan jest procesem, stopniowym dorastaniem, drogą wymagającą większej wyobraźni i wyrozumiałości, tak aby nie zrażać się błędami czy nadużyciami przeszłości. Ostatecznie w procesie tym chodzi o człowieka, o wspólnotę, o właściwe relacje międzyludzkie. W jednym z listów na Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan bp Jezierski przypomina więc, że „ekumenizm jest wyrazem wierności Jezusowi Chrystusowi, który gromadził na nowo lud Boży oraz tworzył jedną wspólnotę wierzących. Jedność wśród chrześcijan jest wyraźną wolą Chrystusa i zarazem Jego głębokim pragnieniem. Stała się ona też przedmiotem Jego modlitwy: Ojcie spraw, aby byli jedno (J 17,21)”²⁸.

Według biskupa elbląskiego ekumenizm jest pewnym zadaniem do wypełnienia, jest też misją, którą trzeba podjąć. Jest on, jak zauważa hierarcha, ratowaniem czegoś istotnego, szukaniem tego, co jako chrześcjanie utraciliśmy. Wiąże się z odbudową wzajemnych relacji, które nie funkcjonowały przez minione stulecia, zostały zniszczone z różnych powodów, z winy różnych osób i wspólnot. Ekumenizm to dążenie i nurt, który jest dziś ważny, potrzebny oraz uzasadniony, oznaczający wspólne podążanie naprzód, choć istnieją wzajemne niechęci, resentymenty, poczucie krzywdy²⁹.

Jak zauważa bp Jezierski, jedność we wspólnocie stanowi wielkie dobro, a właściwe jej rozumienie nie oznacza jakiegos dyktatu czy też zamordyzmu. Modelem jedności nie może stać się dla chrześcijan idea globalizmu. Prawdziwa jedność dopuszcza zróżnicowanie i autonomię. Dotyczy ona przede wszystkim spraw zasadniczych i fundamentalnych. Nie jest tym samym, co jednolitość i uniformizm. Zaprzeczeniem jedności we wspólnocie jest dowolność, skrajny indywidualizm, nieliczenie się z autorytetem. Zaprzeczeniem jedności są też totalny pluralizm i totalna wielość³⁰.

2. Preferowanym przez bp. Jezierskiego modelem jedności chrześcijan jest „spotkanie w Chrystusie”. Przypomina on w swoim pasterskim nauczaniu, że istnieją różne modele rozumienia i budowania jedności. Jeden z nich mówi o spotkaniu „w Chrystusie”, który oznacza, że wszyscy chrześcijanie mogą spotkać się w Nim czy też przy Nim. Jak wskazuje elbląski teolog i ekumenista, im intensywniej będziemy szukać Chrystusa, poznawać Go, powracać do Niego oraz żyć według Jego wskazań, tym bliżej siebie będą także Kościoły i społeczności chrześcijańskie, będą mogły korygować się i reformować³¹. Bo źródłem i celem dążeń do jedności jest Jezus Chrystus. Pełniejsze poznawanie Jezusa i Jego Ewangelii zbliża chrześcijan do siebie. Proces przybliżenia dokonuje się też przez wierność przykazaniu miłości Boga i bliźniego, a także poprzez wspólny los na ziemi i nadzieję życia wiecznego, którą noszą w sobie wszyscy ochrzczeni. „Konsekwentne dążenie ku Chrystusowi i z Nim jest drogą

²⁸ J. Jezierski, *List na niedzielę 19 stycznia 2020 (Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan)*, „Elbląskie Wiadomości Diecezjalne” 62(2020), s. 72; zob. też elektroniczny zbiór dokumentów nauczania pasterskiego: J. Jezierski, *Listy pasterskie i kazania*, w: *Diecezja elbląska* [on-line], <https://diecezja.elblag.pl/biskupi/biskup-elblaski-jacek-jezierski/#listy> (dostęp: 30.10.2024).

²⁹ J. Jezierski, *Główną przeszkodą jedności chrześcijan jest obojętność*, dz. cyt.

³⁰ J. Jezierski, *Kazanie podczas Mszy św. o jedność chrześcijan (22 stycznia 2023, katedra elbląska)*, „Elbląskie Wiadomości Diecezjalne” 68(2023), s. 61.

³¹ J. Jezierski, *List na niedzielę 19 stycznia 2020*, s. 73–74.

do pełniejszej jedności z tymi co, jak mówi św. Paweł apostoł: «na każdym miejscu wzywają imienia Pana Jezusa Chrystusa, ich i naszego Pana» (1 Kor 1,1-2)³².

3. Biskup Jezierski rozpatruje ekumenizm na wielu płaszczyznach. Jest realistą dostrzegającym różne uwarunkowania aktywności na rzecz pojednania i jedności chrześcijan. Podkreśla znaczenie „ekumenizmu codzienności” (praktycznego), ekumenizmu modlitwy oraz „ekumenizmu wspólnego losu” i „ekumenizmu męczenników”. By lepiej zrozumieć te obrazy, warto w tym miejscu przypomnieć dłuższą wypowiedź ich autora:

„Ekumenizm ma wiele płaszczyzn. Jest kwestia doktryny i dyscypliny kościelnej czy sakramentalnej, organizacji Kościoła. Poza tym jest płaszczyzna ekumenizmu praktycznego. Tu nie ma żadnych teologicznych przeszkód, żeby współdziałać, żeby pracować tam, gdzie są jedni i drudzy, katolicy i chrześcijanie niekatolicy. Jak wspominałem, w Polsce jest wiele miejscowości, w których nie ma parafii, czy zorganizowanych wspólnot niekatolickich. Dlatego trudno mówić o jakimś ekumenizmie instytucjonalnym, zorganizowanym. Są pojedyncze osoby w małżeństwach mieszanych wyznaniowo, czy rodziny niekatolickie lub pojedyncze osoby w środowisku katolików. Taki ekumenizm polega na codziennym współżyciu, kulturze bycia z chrześcijanami innego wyznania, innego Kościoła, na życzliwości, na wzajemnej współpracy, koleżeństwie, dobrym sąsiedztwie. To jest naturalna sprawa. Gdy spotykamy człowieka, który należy do innej grupy wyznaniowej, trzeba go traktować z dużą życzliwością, empatią. Jest to nasz brat, czy siostra w Chrystusie, chociaż nie jest w naszej wspólnotie. Poza ekumenizmem doktrynalnym, który angażuje teologów i instytucjonalnym, który angażuje oficjalnych przedstawicieli Kościołów, poza ekumenizmem codzienności, istnieje jeszcze bardzo ważna sfera ekumenizmu duchowego, ekumenizmu modlitwy. Wyrasta on z pragnienia, abyśmy stanowili jedno, umieli przewyżczać podziały tam, gdzie jest to możliwe i potrafili zbliżyć się do siebie. Jako chrześcijanie jesteśmy wszyscy zobowiązani do modlitwy za siebie nawzajem, za chrześcijan innych wyznań i innych Kościołów, innych wspólnot. Jesteśmy zapraszani przez Kościół po Soborze Watykańskim II – do modlitwy z chrześcijanami, którzy nie należą do naszego Kościoła. Wspólna modlitwa jest niezwykle ważnym doświadczeniem religijnym. To też wymaga przygotowania, kultury i wiedzy religijnej. Nie każda forma modlitwy, którą znamy, jest możliwa do przyjęcia przez chrześcijan innych Kościołów i wyznań. Dlatego musimy się zastanowić, jaka forma może być odpowiednia³³. Odkrywanie jedności, odnajdywanie jej, rodzi się czasami nie w dialogu uczonych, ale w dramatycznych okolicznościach życia. Istnieje więc ekumenizm ludzi nauki i ekumenizm duchowy wytrwałej modlitwy. Istnieje też ekumenizm wspólnego losu, a nawet ekumenizm męczenników chrześcijan z różnych Kościołów. Stanęli oni bowiem wobec tego samego prześladowcy, tej samej przemocy i fali zła, jako uczniowie Chrystusa”³⁴.

³² Tamże, s. 74.

³³ J. Jezierski, *Główną przeszkodą jedności chrześcijan jest obojętność*, dz. cyt.

³⁴ J. Jezierski, *List z okazji Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan 2018*, „Elbląskie Wiadomości Diecezjalne” 58(2018), s. 83.

4. Według bp. Jezierskiego podstawowym zadaniem katolików w parafiach i wspólnotach jest uczenie się wrażliwości ekumenicznej, tzn. sposobu dostrzegania innych wyznań wokół siebie. Łączy się to przede wszystkim z umiejętnością dostrzeżenia czy zauważenia. Dużą rolę odgrywać tu mogą zwłaszcza wzajemne relacje duchownych danych Kościołów, ich wzajemne spotkania, rozmowy, a nawet przyjaźń. One mogą prowadzić do organizacji wspólnych nabożeństw czy konkretnych działań. Ten proces zbliżania się i poznawania może też wypływać oddolnie, od wiernych świeckich³⁵. Biskup Jezierski podkreśla też, że niezmiernie ważną rolę odgrywa tu kultura spotkania, a także kultura języka i słowa. Wrażliwość ekumeniczna polega bowiem również na tym, by rugować z naszego sposobu komunikowania powiedzenia, przysłowia, żarty, które mogłyby razić czy wręcz ranić chrześcijan innych wyznań. Jak zauważa: „powtarzamy nieraz mechanicznie to, co mówili nasi przodkowie, którzy żyli w innym kontekście historycznym, może nawet mieli jakieś powody, żeby się nawzajem nie lubić. Dzisiaj musimy spokojnie, ale i krytycznie spojrzeć na ten odziedziczony język czy utwory, które uchodzą za klasyczne. Nie chodzi tu o to, aby literaturę piękną czy publicystykę dawną palić, niszczyć lub wyrzucać do kosza – nie. Musimy skupić się na budowaniu nowej narracji. Prawdziwej, ale też bardzo życzliwej”³⁶.

Biskup elbląski określa wspomnianą wyżej postawę i wrażliwość jako ekumeniczne nastawienie, które według niego rozpoczyna się zawsze od życzliwego myślenia i mówienia o chrześcijanach z innych Kościołów i wspólnot. Przypomina przy tym, że zwłaszcza wtedy, gdy jesteśmy mocno związani z Kościołem, nie musimy obawiać się, że kontakt z innymi spowoduje utratę naszej katolickiej tożsamości. Jak twierdzi, poznanie drugiego, innego chrześcijanina, nie musi prowadzić do jakiejś niemądrej fascynacji nim, do przejmowania jego poglądów oraz zwyczajów. To poznanie powinno zawsze prowadzić do większej bliskości i przyjaźni. Biskup Jezierski podkreśla tu jednak zdecydowanie, że „ekumenizm nie oznacza «pozyskiwania drugiego». Nie prowadzi do transferu wyznaniowego, ale do odkrywania tego, co jest wartościowe i szlachetne w innych społecznościach wyznaniowych. Ekumenizm według elbląskiego teologa nie polega na wyzbywaniu się własnych tradycji i religijnych przekonań, czyli poszukaniu najmniejszego wspólnego mianownika. Dobrze rozumiany ekumenizm jest przede wszystkim postawą uszanowania, życzliwości i gotowości do wspólnego działania na rzecz dobra drugich, którzy potrzebują pomocy”³⁷.

5. Biskup Jezierski podkreśla, że koniecznym warunkiem ekumenizmu są spotkanie i dialog z drugim człowiekiem, inaczej myślącym, inaczej wierzącym. Głównym utrudnieniem działań na rzecz jedności chrześcijan jest według niego:

„[...] obojętność jest wielką przeszkodą dla rozwoju dążeń ekumenicznych. Taka postawa zakrada się do wszystkich Kościołów. Po prostu Kościoły i wspólnoty wyznaniowe czują się dobrze w swoim własnym kręgu. Nie potrzebują kontaktów z innymi Kościołami, zwłaszcza z tymi, które się od nich bardzo różnią, które są inaczej ukształtowane. Moim zdaniem główną przeszkodą do jedności jest obojętność. Dobre samopoczucie we własnym środowisku, poczucie samowystarczalności. Niestety,

³⁵ J. Jezierski, *Główną przeszkodą jedności chrześcijan jest obojętność*, dz. cyt.

³⁶ Tamże.

³⁷ J. Jezierski, *List z okazji Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan 2018*, s. 83–84.

to najbardziej kładzie się cieniem na tej powinności, jaką jest ekumenizm dla nas wszystkich. Nie rozumiemy, dlaczego mielibyśmy szukać innych, wchodzić w jakiś skomplikowany dialog, szukać jakichś nowych więzi. A tymczasem ci inni, spoza naszego kręgu, spoza naszego Kościoła, spoza naszej wspólnoty, przecież też są naszymi siostrami i braćmi, których gdzieś po drodze w historii zgubiliśmy. Dzisiaj ich nie znamy lub coraz bardziej zapominamy, a oni istnieją”³⁸.

Opisując własną działalność ekumeniczną, bp Jezierski twierdzi: „Mój ekumenizm to ogromna ilość spotkań z konkretnymi ludźmi, wiele nabożeństw, w których uczestniczyłem, w Polsce i za granicą. Wiele takich spotkań, wydarzeń, doświadczeń, ukształtowało moją świadomość”³⁹.

6. Pasterz Kościoła elbląskiego oraz przewodniczący Rady ds. Ekumenizmu uważa, że dla większości katolików w Polsce ekumenizm jest dzisiaj dość abstrakcyjny. Nie budzi on większego zainteresowania nawet w tych rejonach naszego kraju, gdzie mieszkają chrześcijanie różnych denominacji. Jak zauważa, „nawet tam, gdzie są grupy chrześcijan innych wyznań i istnieje ekumenizm klasyczny (idziemy do nich na nabożeństwa, a oni przychodzą do nas) zainteresowanie nim też nie jest wielkie. Nie ma ekumenicznej euforii. Musimy sobie z tego zdawać sprawę i uczciwie o tym mówić”⁴⁰.

7. Biskup Jezierski postuluje ogólnopolską transmisję centralnego nabożeństwa ekumenicznego, które jest organizowane w ramach Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan.

PODSUMOWANIE

Biskup Jacek Jezierski jest pasterzem Kościoła, a także dojrzałym teologiem i ekumenistą. W jego refleksji naukowej i nauczaniu pasterskim odnajdujemy zarysy chrystologii, mariologii i eklezjologii, choć objawia się tu także troska o człowieka, o jego rozwój intelektualny i duchowy, o formację chrześcijańską i społeczną. Szczególne miejsce w życiu i twórczości bp. Jezierskiego zajmuje jednak ekumenizm na wszystkich możliwych płaszczyznach: duchowej, doktrynalnej i praktycznej. W przekonaniu pasterza Kościoła elbląskiego jest on przede wszystkim dziełem zbliżenia chrześcijan, dialogiem prowadzonym na gruncie prawdy, bez fałszywego irenizmu. Wymaga on postawy otwartości i życzliwości. Trzeba najpierw sięgać do źródeł, poznać historię sporów, podziałów i pęknięć, zdiagnozować ich przyczyny, a następnie – w duchu chrześcijańskiej wiary – szukać porozumienia w dialogu (*fides quaerens dialogum* – wiara poszukująca porozumienia w dialogu).

³⁸ J. Jezierski, *Główną przeszkodą jedności chrześcijan jest obojętność*, dz. cyt.

³⁹ Tamże.

⁴⁰ J. Jezierski, *Dla większości katolików w Polsce ekumenizm jest dość abstrakcyjny* (wywiad P. Bielińskiego, 28.02.2024), w: *Katolicka Agencja Informacyjna* [on-line], <https://www.ekai.pl/bp-jezierski-dla-wiekszosci-katolikow-w-polsce-ekumenizm-jest-dosc-abstrakcyjny/> (dostęp: 30.10.2024).

Ksiądz profesor Waław Hryniewicz, wielki teolog nadziei i ekumenista, przypominał, że o jakości chrześcijaństwa świadczą otwartość na bliźniego i kultura dialogu, a ekumenizm uczy nas „przezwyciężania stanu schizmy i rozdarcia przede wszystkim w sobie. Człowiek wolny od podziału promieniuje swoistym autorytetem osobowym. Jego postawa jest zachętą dla innych”⁴¹. Wydaje się, że takiej właśnie postawy ekumenicznej otwartości i życzliwości, a także kultury ekumenicznej opartej na szacunku i uznaniu drugiego człowieka w jego inności, wolności i godności, wypowiedania się bez uprzedzeń, niechęci i poczucia wyższości możemy uczyć się od bp. Jacka Jezierskiego⁴². Jest on teologiem dogmatykiem, wiernym doktrynie i tradycji biskupem Kościoła, a jednocześnie człowiekiem dialogu ekumenicznego, wrażliwym na siostry i braci z innych Kościołów, wspólnot chrześcijańskich oraz społeczności religijnych.

BISKUP JACEK JEZIERSKI: TEOLOG I EKUMENISTA

STRESZCZENIE

W 2024 roku biskup Jacek Jezierski obchodzi potrójny jubileusz: 75. rocznicę urodzin (23 grudnia), 50. rocznicę święceń prezbiteratu (16 czerwca) i 30. rocznicę święceń episkopatu (5 marca). Biskup Jezierski jest pasterzem Kościoła, a także dojrzałym teologiem i ekumenistą. W jego refleksji naukowej oraz nauczaniu odnajdujemy zarysy chrystologii, mariologii i eklezjologii, choć objawia się tu także troska o człowieka, o jego rozwój intelektualny i duchowy, o formację chrześcijańską i społeczną. Szczegółne miejsce w życiu i twórczości bp. Jezierskiego zajmuje ekumenizm na wszystkich możliwych płaszczyznach: duchowej, doktrynalnej i praktycznej. Prezentowany artykuł został podzielony na części ukazujące bp. Jezierskiego jako teologa (*fides quaerens intellectum*) i ekumenistę (*fides quaerens dialogum*). W części ostatniej przybliżona została myśl ekumeniczna najdostojniejszego Jubilata.

BISHOP JACEK JEZIERSKI: THEOLOGIAN AND ECUMENIST

SUMMARY

In 2024, Bishop Jacek Jezierski celebrates a triple jubilee: the 75th anniversary of his birth (23 December), the 50th anniversary of his presbyteral ordination (16 June) and the 30th anniversary of his episcopal ordination (5 March). Bishop Jezierski is a shepherd of the Church, as well as a mature theologian and ecumenist. In his scholarly reflection and teaching, we find the outlines of Christology, Mariology and ecclesiology, although his concern for the human being, for his intellectual and spiritual development, for his Christian and social formation

⁴¹ W. Hryniewicz, *Dialog jako podstawowa kategoria wiary*, s. 60–61.

⁴² Tamże, s. 52.

is also manifested here. A special place in Bishop Jezierski's life and work is occupied by ecumenism, on all possible levels: spiritual, doctrinal and practical. The presented article has been divided into parts showing Bishop Jezierski as a theologian (*fides quaerens intellectum*) and an ecumenist (*fides quaerens dialogum*). In the last part, the ecumenical thought of the Most Distinguished Jubilarian is presented.

BISCHOF JACEK JEZIEFSKI: THEOLOGE UND ÖKUMENIKER

ZUSAMMENFASSUNG

Im Jahr 2024 feiert Bischof Jacek Jezierski ein Dreifachjubiläum: den 75. Jahrestag seiner Geburt (23. Dezember), den 50. Jahrestag seiner Priesterweihe (16. Juni) und den 30. Bischof Jezierski ist sowohl ein Hirte der Kirche als auch ein reifer Theologe und Ökumeniker. In seiner wissenschaftlichen Reflexion und Lehre finden wir die Grundzüge der Christologie, Mariologie und Ekklesiologie, aber auch seine Sorge um den Menschen, um seine intellektuelle und spirituelle Entwicklung, um seine christliche und soziale Bildung kommt hier zum Ausdruck. Einen besonderen Platz im Leben und Werk von Bischof Jezierski nimmt die Ökumene ein, und zwar auf allen möglichen Ebenen: geistlich, lehrmäßig und praktisch. Der vorliegende Artikel ist in zwei Teile gegliedert, die Bischof Jezierski als Theologen (*fides quaerens intellectum*) und als Ökumeniker (*fides quaerens dialogum*) zeigen. Im letzten Teil wird das ökumenische Denken des hochverehrten Jubilars vorgestellt.

BIBLIOGRAFIA

- Aneks 1*, w: *Sukcesja i urząd biskupa: Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, red. P. Rabczyński, Olsztyn 2018, s. 175.
- Biskup – Eucharystia – Ekumenizm. Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, red. P. Rabczyński, P. Towarek, Pelplin 2023.
- Hryniewicz W., *Dialog jako podstawowa kategoria wiary*, w: *O ekumenizmie w Roku Wiary. Księga pamiątkowa z okazji jubileuszu 30-lecia Instytutu Ekumenicznego KUL*, red. P. Kantyka, P. Kopiec, M. Składanowski, Lublin 2013, s. 51–61.
- Lesiński A., *Służba wojskowa kleryków w PRL 1959–1980*, Olsztyn 2010.
- Jezierski Jacek*, w: *Encyklopedia ekumenizmu w Polsce (1964–2014)*, red. J. Budniak, Z. Glaeser, T. Kałużny, Z.J. Kijas, Kraków 2016, s. 221–223.
- Jezierski J. (red.), *Biskup Franciszek Hodur (1866–1953). Życie – dokonania – znaczenie*, Olsztyn 2001.
- Jezierski J. (red.), *Biskup – prezbiter – diakon. Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, Olsztyn 2008.
- Jezierski J. (red.), *Dialog ekumeniczny: Rzym – Kościoły Unii Utrechckiej (2009)*, Olsztyn 2013.
- Jezierski J., *Dla większości katolików w Polsce ekumenizm jest dość abstrakcyjny* (wywiad P. Bielińskiego, 28.02.2024), w: *Katolicka Agencja Informacyjna* [on-line], <https://>

- www.ekai.pl/bp-jezierski-dla-wiekszosci-katolikow-w-polsce-ekumenizm-jest-dosc-abstrakcyjny/ (dostęp: 30.10.2024).
- Jezierski J., *Główną przeszkodą jedności chrześcijan jest obojętność* (wywiad D. Gospodarka, 20.02.2022), w: *Katolicka Agencja Informacyjna* [on-line], <https://www.ekai.pl/bp-jezierski-glowna-przeszkoda-jednosci-jest-obojetnosc/> (dostęp: 25.10.2024).
- Jezierski J., *Kazanie podczas Mszy św. o jedność chrześcijan (22 stycznia 2023, katedra elbląska)*, „Elbląskie Wiadomości Diecezjalne” 68(2023), s. 61–62.
- Jezierski J., *List na niedzielę 19 stycznia 2020 (Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan)*, „Elbląskie Wiadomości Diecezjalne” 62(2020), s. 72–74.
- Jezierski J., *Listy pasterskie i kazania*, w: *Diecezja elbląska* [on-line], <https://diecezja.elblag.pl/biskupi/biskup-elblaski-jacek-jezierski/#listy> (dostęp: 30.10.2024).
- Jezierski J., *List z okazji Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan 2018*, „Elbląskie Wiadomości Diecezjalne” 58(2018), s. 82–84.
- Jezierski J. (red.), *Maryja w wierze i życiu chrześcijan. Perspektywa polsko- i rzymskokatolicka*, Olsztyn 2008.
- Jezierski J., *Od polemiki do dialogu z Kościołem Polskokatolickim. Spojrzenie rzymskokatolickie*, w: *Ekumenizm. Teologia. Kultura: Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Wojciechowi Hancowi z okazji 65 rocznicy urodzin*, red. K. Konecki, Z. Pawlak, K. Rulka, Inowrocław 2006, s. 105–117.
- Jezierski J. (red.), *Posłannictwo Biskupa Rzymu*, Olsztyn 2002.
- Jezierski J. (red.), *Tradycja i kościelne tradycje*, Olsztyn 2004.
- Jezierski J., *Wprowadzenie*, w: *Dialog ekumeniczny: Rzym – Kościoły Unii Utrechckiej (2009)*, red. J. Jezierski, Olsztyn 2013, s. 8.
- Jezierski J., *Zasługi śp. bpa Wiktora Wysoczańskiego dla dialogu ekumenicznego* (wywiad KAI, 29.04.2023), w: *Katolicka Agencja Informacyjna* [on-line], <https://www.ekai.pl/zaslugi-sp-bpa-wiktora-wysoczanskiego-dla-dialogu-ekumenicznego/> (dostęp: 30.10.2024).
- Kijas Z.J., *Dialog rzymskokatolicko-polskokatolicki: 5 lat pracy Zespołów ds. Dialogu Ekumenicznego między Kościołem Rzymskokatolickim i Kościołem Polskokatolickim (1998–2003)*, „Biuletyn Ekumeniczny” 2(2003), s. 12–37.
- Kopiczko A., *Duchowieństwo katolickie diecezji warmińskiej w latach 1945–1992*, cz. 2: *Słownik*, Olsztyn 2007, s. 113–114.
- Kruszyłowicz M.B., *Druga dekada dialogu ekumenicznego między Kościołem Rzymskokatolickim i Kościołem Polskokatolickim w RP w latach 2008–2018*, w: *Sukcesja i urząd biskupa. Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, red. P. Rabczyński, Olsztyn 2018, s. 7–15.
- List biskupa elbląskiego na niedzielę 19 stycznia 2020 r. – Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan*, w: *Diecezja elbląska* [on-line], <https://diecezja.elblag.pl/home/show/list-biskupa-elblaskiego-na-niedziele-19-stycznia-2020-r-tydzie-modlitw-o-jendoc-chrzecijan/> (dostęp: 30.10.2024).
- Parzych-Blakiewicz K., *Biskup Jacek Jezierski – nauczyciel teologii, kapłan, ekumenista*, w: *Veritas Christi Liberat. Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Biskupa Jacka Jezierskiego w 65. rocznicę urodzin, 40. rocznicę kapłaństwa i 20. rocznicę biskupstwa*, red. K. Parzych-Blakiewicz, P. Rabczyński, J. Wojtkowski, Olsztyn 2014, s. 71–94.
- Parzych-Blakiewicz K., *Jezierski Jacek*, w: *Leksykon polskich dogmatyków XX i XXI wieku*, red. K. Góźdz, Lublin 2010, s. 143–146.
- Rabczyński P., *Kościół Polskokatolicki w Rzeczypospolitej Polskiej. Perspektywa historyczna, teologiczna i ekumeniczna*, „Roczniki Teologiczne” 71(2024), s. 71–90.

- Sukcesja i urząd biskupa. Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, red. P. Rabczyński, Wydawnictwo UWM: Olsztyn 2018.
- Synodalność. Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, red. P. Rabczyński, Wydawnictwo Bernardinum: Pelplin 2020.
- Towarek P., *Jacek Jezierski, biskup elbląski*, w: *Diecezja elbląska* [on-line], <https://diecezja.elblag.pl/biskupi/biskup-elblaski-jacek-jezierski/> (dostęp: 30.10.2024).
- Towarek P., *Otwarcie procesu beatyfikacyjnego lek. med. Aleksandry Gabrysiak (26.10.2024, Elbląg)*, w: *Diecezja elbląska* [on-line], <https://www.diecezja.elblag.pl/home/show/page-37/> (dostęp: 10.11.2024).
- Towarek P., *Pierwszy synod diecezji elbląskiej jako przykład synodu diecezjalnego*, w: *Synodalność. Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, red. P. Rabczyński, Pelplin 2020, s. 179–190.
- Towarek P., *Sympozja Dorotańskie (1994-2018)*, „Studia Elbląskie” 19(2018), s. 645–646.
- Veritas Christi Liberat. Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Biskupa Jacka Jezierskiego w 65. rocznicę urodzin, 40. rocznicę kapłaństwa i 20. rocznicę biskupstwa*, red. K. Parzych-Blakiewicz, P. Rabczyński, J. Wojtkowski, Olsztyn 2014.
- Wawrzyńczak Sz.K., *Dialog ekumeniczny Kościoła Rzymskokatolickiego z Kościołem Polskokatolickim*, w: *Synodalność. Perspektywa polskokatolicka i rzymskokatolicka*, red. P. Rabczyński, Pelplin 2020, s. 191–215.
- Wysoczański W., *Biskup Zwierzchnik Kościoła Polskokatolickiego w RP, List gratulacyjny*, w: *Veritas Christi Liberat. Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Biskupa Jacka Jezierskiego w 65. rocznicę urodzin, 40. rocznicę kapłaństwa i 20. rocznicę biskupstwa*, red. K. Parzych-Blakiewicz, P. Rabczyński, J. Wojtkowski, Olsztyn 2014, s. 15–16.
- Wojtkowski J., *Jezierski Jacek*, w: *Słownik biograficzny Kapituły Warmińskiej*, Olsztyn 1996, s. 104–105.